

Asia: VN/6456/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Turvapaikkapuhuttelussa avustamista koskeva muutos; ulkomaalaislain 9 § 2mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry katsoo, että ulkomaalaislain 9 § 2 momenttiin esitetty rajoituksen poisto koskien avustajan läsnäoloa on kannatettava. Avustajan osallistuminen turvapaikkaprosessiin alkuvaiheesta lähtien on tärkeää turvapaikanhakijan oikeusturvan kannalta. Avustajan on tärkeää päästä osallistumaan päämiehensä ohella turvapaikkapuhutteluun, jotta kaikki oleelliset asiakohdat tulee selvitettyä jo prosessin alkuvaiheessa eikä niitä tarvitse myöhemmin korjata ja täydentää. Nykyinen rajoitus, jossa avustaja voi osallistua turvapaikkapuhutteluun vain erityisen painavista syistä johtuen, ei ole toimiva siitäkään syystä, että usein mainitut erityisen painavat syyt selviävät vasta turvapaikkapuhuttelun aikana.

Valitusaikoja koskeva muutos; ulkomaalaislain 190 § 3 mom. ja 196 § 3 mom.

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Vuonna 2016 tehdyt muutokset koskien ulkomaalaisasioiden valitusaikoja rikkovat yhdenvertaisuusperiaatetta ja heikentävät turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa ja ihmisoikeuksia. Riittävä valitusaika tulee perustuslain mukaan taata. Varsinkin KHO:a koskeva kahden viikon valitusaika ei ole missään määrin riittävä, ottaen huomioon asioiden monimutkaisuus, turvapaikanhakijoiden mahdollinen ymmärtämättömyys koskien suomalaista valitusprosessia ja sen määräaikoja sekä kansainvälistä suojelua koskevien asioiden valitusajan ylittämiseen liittyvät riskit. Demla näkee tärkeänä kumota ulkomaalaislain 190 § 3 mom ja 196 § 3 momenttiin vuonna 2016 tehdyt muutokset.

Avustajien palkkioperusteita koskeva muutos; oikeusapulaki 17 a §

Arvio muutoksesta ja sen vaikutuksista

Ehdotettu muutos avustajan korvauksesta nähdään erittäin tarpeellisena. Asianmukainen korvaus on tärkeää turvapaikanhakijan oikeusturvan kannalta. Asianmukainen palkkio avustajan tehtävien

hoitamisesta tulisi olla itsestäänselvyys. Asiakohtaista palkkiota koskeva vuoden 2016 lakimuutoksen kumoaminen nähdään siis olennaisena muutoksena oikeusapulain 17 a §:a koskien

Esityksen vaikutukset toimintaan

Millaisia taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia esityksellä olisi toimintaan?

-

Millaisia muita vaikutuksia esityksellä olisi?

-

Muut kommentit esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa muut huomionne tähän

Edellä ehdottelujen muutosten lisäksi Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry näkee tärkeänä, että jo turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa turvapaikanhakijan olisi mahdollista itse valita avustaja. Tämä on tärkeää varsinkin erityisasiantuntemuksen näkökulmasta. Demla näkee, että turvapaikkaprosessin alkuvaiheessa avustamisesta oikeusaputoimistojen lisäksi laissa tai asetuksessa voitaisiin säätää erityisasemasta tiettyjen ulkomaalaisasioiden erityisasiantuntijatahojen esim. Pakolaisneuvonta ry:n osalta.

Voimaantuloa koskien Demla ry näkisi selkeämpänä ratkaisuna, että myös oikeusavun palkkioperustetta koskevia muutoksia sovellettaisiin päätöksiin, jotka tehdään lain tultua voimaan riippumatta oikeusapupäätöksen myöntämisajankohdasta.

Kiitämme lainvalmistelijoita tehokkaasta lainmuutosten valmistelusta tätä tärkeää kokonaisuutta koskien. Kiitämme Antti Rinteen/istuvaa hallitusta perus- ja ihmisoikeuslähtökohtaisesta hallitusohjelmasta, jolla myös turvapaikanhakijoiden oikeudet turvataan paremmin oikeusvaltion vaatimalla tavalla.

Vuori Wiking
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry